

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği **Bakanı Sayın Mehmet Özhaseki** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Nermin YILDIRIM KARA

Hatay Milletvekili

15 sağlık, çevre ve iklim örgütünün oluşturduğu Temiz Hava Hakkı Platformu'nun (THHP) hazırladığı Kara Rapor 22'ye göre; 2021'de Türkiye genelinde en az 42 bin kişi hava kirliliğine bağlı hastalıklar nedeniyle yaşamını yitirdi. Türkiye'de, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) standartlarına göre havası temiz şehir yok.

6 Şubat ve 20 Şubat 2023 tarihlerinde gerçekleşen 11 ilimizi etkileyen büyük depremlerden sonra, ülkemiz genelinde artan hava kirliliği halk sağlığı açısından büyük bir tehdit haline gelmiştir. Deprem anında, sonrasında ve enkaz kaldırmalarda çalışmalarında oluşan toz bulutları hayatta kalan yurttaşlarımızın sağlığını da tehlikeye atmaktadır.

Greenpeace Akdeniz, Hatay'ın Samandağ ve Defne ilçelerinde yaptığı partikül madde (PM 2.5) ölçümlerinde, kirlilik ortalamasını 70 mikrogram gram çıktığını belirterek korkunç gerçeği bir kez daha gözler önüne serdi. Bu ölçümün, Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği limitin 5.2 kat üstünde kaldığı görülmektedir.

Depremden etkilenen kentlerde hava kirliliği, enkaz tozu ve ısınma için açıkta ateş yakılması gibi nedenlerle ulusal limitlerin (PM10, SO2 ve NO2) 2.5 katına, Dünya Sağlık Örgütleri kılavuz (PM2.5) değerlerinin ise 7.5 katına çıktı. Depremden kaynaklı artan toz ve kimyasal maddeler havayı kirleterek insan sağlığını riske atmaya devam ediyor.

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun (THHP) hazırladığı Kara Rapor'da; kanser, kalp-damar, KOAH gibi hastalıklara yol açan hava kirliliğinin ruh sağlığı ve uyku düzenini de olumsuz etkilediği de belirtiliyor.

Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından Hatay'ın farklı ilçelerinden alınan toz örneklerinin analizi yapılarak yürütülmüş çalışmada 45 toz örneğinin 16'sında ise asbest tespit edilmiştir.

6 Şubat ve 20 Şubat depremlerinden sonra hava kirliliğinin en yüksek olduğu iller arasında gelmektedir.

Hatay'da halen binlerce yurttaşımız konteyner kentlerde yaşamaktadır. Elektrik ve doğalgaz kesintilerinin de sıklıkla görülmesi dolayısıyla özellikle ilenleyen günlerde kömür ve odun yakımı artacaktır.

Kaçak yakıt kullanımı, kalitesiz kömürler, bilinçsiz soba kullanımı ve benzeri birçok nedenden halk sağlığı büyük tehdit altındadır.

Bu bağlamda:

- 1- Hatay ilimizin İskenderun ve Payas ilçelerinde, özellikle OSB bölgelerinde yer alan termik santraller, demir çelik fabrikaları, gübre fabrikaları ve diğer sanayi tesislerinin olduğu bölgelerde hava kirliliğini ve ölçümleri ne sıklıkla ve hangi yöntemlerle yapılmaktadır?
- 2- 2020-2021-2022-2023 yılları itibarıyla Hatay da OSB bölgesi, termik santralleri ve diğer sanayi tesislerinde veri toplama ve depolamada KGS2 (İkinci Seviye Kalite Güvence Sistemi) prosedürünün yerine getirilip getirilmediği ne sıklıkla denetlenmektedir? Prosedüre uymayan santral/şirket/tesisler ne tür cezai -yaptırımlar uygulanmakta olup tutarı nedir?
- 3- Bakanlığınızca, 2020/2021/2022/2023 yıllarında, yılları ayrı ayrı belirtilmek suretiyle, Hatay da OSB bölgesi, termik santralleri ve diğer sanayi tesislerinde Ulusal Sınır değer ve Dünya Sağlık Örgütü'nün sınır ve değerlerine uyulup uyulmama denetimi ne sıklıkla gerçekleştirilmektedir? Sonuçların Valilik web sayfasında veya Çevre Şehircilik ve İklim Değişiklik Bakanlığına bağlı İl Müdürlükleri web sayfasında yayınlama gibi bir çalışmanız var mıdır ?
- 4- Bakanlığınızca, 2020/2021/2022/2023 yıllarında, Hatay da yılları ayrı ayrı belirtilmek suretiyle, KGS2 (İkinci Seviye Kalite Güvence Sistemi) prosedürünün yerine getirmeyen kaç firma/şirket/tesis/santral tespit edilmiştir?
- 5- Bakanlığınızca, Hatay da Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri'ni (SEÖS) kurmayan ya da kurulduğu halde sınır değerini aşmış tesisler hakkında ne tür cezai ve idari yaptırımlar uygulanmıştır? Uygulanmış ise cezai tutar nedir ?
- 6- Hatay da İskenderun, Payas ve Antakya Organize Sanayi Bölgelerinde, Hava Kalitesi İzleme istasyonlarının birbirlerine kaç metre mesafededir? Hangi sınır değerler kriter olarak alınmaktadır? Bahsi geçen istasyonlar sürekli çalışmakta mıdır? Kapatıldığı veya değerlere ulaşılmadığı günler var mıdır ?
- 7- Hatay da gerek Deprem gerekse fosil yakıtların fazlaca atmosfere salındığı İskenderun, Payas, Antakya, Defne, Samandağ, gibi ilçelerimizde partikül madde (PM 2.5) ve (PM 10) ölçümleri yapılmakta mıdır ? Yapılıyor ise 2020-2021-2022-2023 yılları içinde aylık bazda Ulusal ve DSÖ' nün referans sınır değer aralığını aşan günler açıklanacak mıdır ?
- 8- Hava kirliliğinin yoğun yaşandığı başta Hatay ve diğer iller için Bakanlığınız hangi alanlarda hangi önlemleri almaktadır ?

- 9- Hatay ilimizde gerek Deprem gerekse hali hazırdaki fosil yakıt kirlilik yükü nedeniyle Bakanlığınızın bölgemizi ilgilendiren Sağlık Etki Maliyetleri ile ilgili bir çalışmanız var mıdır ? Varsa nelerdir ?